

Ogled Tonine hiše v vasi Sv. Peter.
Foto: Irma Brodnjak, maj 2008

Priprava razstave o avstralskem izseljencu.
Foto: Irma Brodnjak, maj 2008

POLETNA ŠOLA MUZEOLOGIJE

Piran, 25.–28. maj 2008

Program letošnje Poletne šole muzeologije, ki se v okviru Šole muzeologije Muzeja novejšje zgodovine Celje izvaja od leta 2000 in jo je letos že drugič gostil Inštitut za dediščino Sredozemlja UP ZRS Koper, je potekal pod naslovom Muzeji in univerzalna dediščina.

V Piranu se je med 25. in 28. majem 2008 družilo in vpajalo znanja štirinajst udeležencev: študentov in mlajših strokovnjakov s področja arheologije, etnologije, zgodovine, umetnostne zgodovine in muzeologije. Izobraževanje, ki ga v obliki predavanj, delavnic, predstavitev domačih in tujih praks, terenskega in kabinetnega dela ter strokovnih ekskurzij izvajajo predavatelji in strokovnjaki iz Slovenije in tujine, je ob večdnevnem druženju namenjeno ne le pridobivanju novih znanj in veščin, temveč tudi spoznavanju kolegov in izmenjavi izkušenj. Z udeležbo tujih predavateljev, letos sta sodelovala gosta iz Velike Britanije in Hrvaške, ter dveh udeleženk izobraževanja iz tujine, je imela šola pečat mednarodnega srečanja, s katerim se tkejo poznanstva in krepijo stiki zunaj matične države in domače stroke.

Pri omembi britanskega predavatelja je treba dodati, da na poletni šoli kot partner uspešno sodeluje tudi British Council - Slovenija, ki je omogočil udeležbo strokovnjaka iz British Museuma, specializiranega za področje muzejskega dela in komunikacije z obiskovalci; na letošnji poletni šoli je imel osrednje predavanje.

Pester program, ki ga je poletna šola pripravila svojim udeležencem, se je začel že takoj na začetku s pozdravnim nagovorom organizatorke, mag. Tanje Rožembergar Šega, iz Muzeja novejšje zgodovine Celje, in z uvodno predstavitvijo dr. Mitje Guština z Inštituta za dediščino Sredozemlja ter interaktivno delavnico Koncepti upravljanja in prezentacije dediščine, ki sta jo pripravila skupaj z doc. dr. Ireno Lazar. Pod njunim

vodstvom smo se preizkusili, kako na podlagi dodeljenega predmeta – muzealije pripraviti koncept razstave. Kratek idejni načrt je moral vsebovati: podatke in privlačen naslov razstave, koncept postavitve, pripomočke za predstavitev, način financiranja izvedbe, določitev ciljnih skupin, oblike obveščanja javnosti in čas trajanja razstave. Posamezne ideje smo nato tudi predstavili.

Prvo soočenje z muzeološko prakso je bil sproščen uvod v aktivno delo, ki se je prvi dan končal s popoldansko strokovno ekskurzijo. Organiziran ogled Tonine hiše, etnološke zbirke v vasi Sv. Peter z ogledom stare istrske hiše s stiskalnico za oljke ter z ogledom cerkve sv. Trojice v Hrastovlju, edinstvenega umetnostnozgodovinskega spomenika, uvrščenega na seznam svetovne kulturne dediščine, so prijetno končali uvodni, spoznavni dan šole.

Ves drugi dan je bil namenjen predavanjem. Kot prva je udeleženca nagovorila dr. Nina Zdravič Polič, predsednica ICOM Slovenije, še enega partnerja Poletne šole muzeologije. Predstavila je muzeje in univerzalno dediščino, poudarila pa vprašanja kulturne raznolikosti, povezovanja kultur in nematerialne oziroma žive dediščine.

Upravičeno najteže pričakovano in vrhunsko izpeljano je bilo predavanje Xerxesa Mazde iz Britanskega muzeja v Londonu. Spregovoril je o muzeoloških pristopih pri pripravi programov in razstav, poučnih, razumljivih in zanimivih za obiskovalce, o komunikaciji z obiskovalci muzeja in ustvarjanju za javnost privlačnega muzejskega okolja. Metode in tehnike, ki jih izvaja Britanski muzej, da bi razvil najučinkovitejšo izvedbo muzejskega dela, in pristope, ki obiskovalca najbolj motivirajo za večkratni obisk in dobro počutje v muzeju, smo imeli možnost slišati od strokovnjaka, ki se s tem področjem muzeologije v svojem vsakdanjem delu aktivno ukvarja. Do-

* Tamara Andrejek, univ. dipl. umetn. zgod., pripravnica, Pokrajinski muzej Murska Sobota. 9000 Murska Sobota, Trubarjev drevored 4, E-naslov: tamara.andrejek@gmail.com

gnanja in mehanizme, ki nam jih je razkrilo omenjeno predavanje, bomo udeleženci, v kar sem trdno prepričana, vključevali v lastno aktivno muzeološko delo in s tem približali nove trende in dognanja domači publikli.

Gostja iz Hrvaške, mag. Zvezdana Antoš iz Etnografskega muzeja Zagreb, je v predavanju z naslovom Svet pod eno streho spregovorila o nastanku in principih sestavljanja in predstavljanja muzejskih zbirk na primerih svetovno znanih splošnih muzejev. Ideja zbiranja vsega, kar je pripomoglo k boljšemu poznavanju človeka in narave, se je pojavila v obdobju kolonialne in imperialne politike posameznih evropskih držav. To so danes bogate zbirke starin in etnoloških predmetov, s fotografijami, z risbami ter avdio-vizualnim materialom, kar vse tvori materialno in tudi nematerialno dediščino. Prav slednja, ki je ostala zapisana na filmskem traku, je danes osrednji segment ohranjanja izročila. Kot popestritev povedanega pa je pripravila še ogled kratkih etnografskih dokumentarnih filmskih izsekov.

V večernem delu smo si ogledali dokumentarni film dr. Naška Križnarja z naslovom Istrski kruh ter se pogovarjali z avtorjem.

Druga polovica našega izobraževanja in druženja je bila namenjena aktivnejšemu delu udeležencev. Začela se je s predavanjem mag. Andreje Rihter, direktorice Muzeja novejšee zgodovine v Celju, z naslovom Univerzalnost poklicev v muzejih. V predstavitvi najaktualnejših evropskih referenčnih programov, nastalih na podlagi nacionalnih projektov, tudi ICOM-ovega Kodeksa muzejske etike, ki se udejanjajo v okviru ICTOP-a, komiteja za mednarodno usposabljanje muzejskih delavcev, je navedla opredelitev poklicev v muzeju. V ospredje je postavila znanja, ki se pričakujejo od zaposlenih, in področja muzejskega dela, ki se delijo na delo z zbirkami, storitve za obiskovalce ter muzejsko administracijo z vodenjem in logistiko. V vsakem med tremi področji je določen tudi referenčni okvir poklicev, ki nam jih je predavateljica ob tej priložnosti natančneje predstavila in nas seznaniila z registrom, dostopnim na spletni strani ICTOP-a.

Kot uvod v popoldansko terensko delo v skupinah sta sledili dve predavanji. Dr. Breda Čebulj Sajko z Inštituta za slovensko izseljenstvo pri ZRC SAZU je predstavila temo svoje delavnice z naslovom Življenjske zgodbe. Spregovorila je o praktičnem delu popisovanja in predstavljanja življenjskih zgodb slovenskih izseljencev v Avstraliji, celoten postopek priprave intervjujev in način pisanja povedanih zgodb ter njihove predstavitve. Vprašanje, ali je življenjska zgodba lahko muzejski predmet, je bilo tudi rdeča nit samega praktičnega dela.

Drugo temo za izbirno skupinsko terensko delo pa je predstavil dr. Tone Kregar, muzejski svetovalec v Muzeju novejšee

zgodovine Celje. Teža težavne dediščine je tema, ki zajema problematiko, katere muzeologija danes ne more zaobiti, se pa vedno znova postavlja vprašanje njene muzejske predstavitve. Gre za pretekle travmatične, boleče, neprijetne teme, ki se jih sramujemo oziroma jih skušamo izbrisati iz kolektivnega spomina. Predavatelj je predstavil literarna dela, ki se ubadajo s tovrstno dediščino, razstave na to temo in dokumentarne filme.

Po predavanjih smo obiskali Pomorski muzej Sergej Mašera v Piranu, kjer smo si ogledali razstavljen zbirke ter se pred začetkom delavnic razdelili v dve skupini. V poznih popoldanskih urah sta se skupini z mentorjema dogovorili, kako bosta drugim udeležencem predstavili skupinsko delo v delavnici, kot je bilo predvideno za konec našega druženja.

Zadnji dan v Piranu in konec Poletne šole muzeologije 2008 smo sklenili s kabinetnim delom, namenjenim predstavitvi skupinskega dela. Najprej se je predstavila skupina, ki je obravnavala težavno dediščino. Ker so sodelujoči prihajali iz različnih strok, so vsak s svojega strokovnega področja predstavili tematiko, ki bi jo lahko označili kot težavno ter podali svojo vizijo, s katero bi ji pristopili in jo skušali čim bolj objektivno in sprejemljivo predstaviti širši javnosti. Druga skupina si je že prejšnji večer izbrala življenjsko zgodbo iz knjige dr. Brede Čebulj Sajko¹ o avstralskih Slovencih in se odločila izbrano zgodbo predstaviti s kratko priložnostno razstavo. Stopnišče Inštituta je bilo razstavišče, na diktafon posneta slovenska in avstralska glasba je spremljala ogled razstave, ki je predstavila življenje Slovenca, izseljenca v Avstraliji. Listi z besedilom, plakat s temeljnimi biografskimi podatki in nekaj lastnoročnih risb s ponazarjenimi ključnimi postajami njegove življenjske poti so bili edini razstavni eksponati. Nadvse kreativno in zabavno delo, katerega rezultat je bil zanimiv koncept samostojne razstave brez rabe kakršnihkoli osebnih ali tipičnih predmetov, je pokazalo, da se da z domišljijo in s skupinskim delom sleherno temo jasno prikazati s samostojno razstavo.

S tem smo končali odlično organizirano, poučno in aktivno izvedeno osmo Poletno šolo muzeologije. Slovo od Pirana in kolegov po nepozabnih štirih dneh nikakor ni bilo lahko, a zavest, da smo vsi skupaj pridobili nova poznanstva in znanja, ki nas bodo tudi v prihodnje povezovala in družila, daje zagon in navdih za nove izzive. Srčno upam, da bo Poletna šola muzeologije v tej obliki in na tako visoki znanstveni ravni z vedno aktualnimi in privlačnimi vsebinami živela v muzeološki dejavnosti še vrsto let ter se zakoreninila kot stalna praksa bodočih mladih strokovnjakov.

¹ Breda Čebulj Sajko, *Med srečo in svobodo: avstralski Slovenci o sebi* (Ljubljana: samozaložba, 1992).